

Sygn. akt I ACa 74/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Biedroń
Sędziowie:	SSA Jolanta Solarz (spr.) SSO del. Magdalena Cichocka
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w S.**

przeciwko **Z. K. i E. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 24 października 2013 r. sygn. akt I C 1002/13

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 87.918,45 (osiemdziesiąt siedem tysięcy dziewięćset osiemnaście 45/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2013 r. do dnia zapłaty;**
2. **w pozostałym zakresie apelację oddala;**
3. **nie obciąża pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz powoda.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 października 2013 r. Sąd Okręgowy

w J. zasądził solidarnie od pozwanych Z. K.

i E. K. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w S. kwotę

99.173,98 zł wraz z umownymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 17.07.2013r do dnia zapłaty oraz 4.785 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd ten ustalił, że 25 listopada 2008 roku (...) z siedzibą we W. zawarła z pozwanym Z. K. umowę pożyczki w wysokości 80.001 złotych.

Strony umowy ustaliły zmienne oprocentowanie pożyczki, przy czym maksymalna stopa procentowa nie mogła przekroczyć czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Postanowiły też, że w przypadku nieterminowej spłaty należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną, zaś od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki przewidziane

dla należności przeterminowanych, wynoszące na dzień zawarcia umowy 22 %,

przy czym nie mogły one, w przypadku zmiany, przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

Pożyczkobiorca został zobowiązany do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 05 listopada 2023 roku. Zabezpieczeniem udzielonej pożyczki było między innymi poręczenie pozwanej E. K..

W przypadku uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłaty, pożyczkobiorca zobowiązał się do uiszczenia na rzecz (...) opłaty manipulacyjnej każdorazowo w wysokości 40,00 złotych z tytułu dokonywanych czynności w postaci wezwań do zapłaty, zawiadomień, wypowiedzenia umowy, przedsądowego wezwania do zapłaty. (...) zastrzegł sobie prawo wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia pożyczki

wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki. Pożyczkobiorca wyraził zgodę na dokonanie przelewu wierzytelności w przypadku przeterminowania całości lub części należności z tytułu udzielonej pożyczki na rzecz powoda. Z tytułu udzielonej pożyczki dokonano potrącenia prowizji w wysokości 4.000,05 złotych.

Wpłaty dokonane przez pozwanego Z. K. w okresie od 25 listopada 2008 roku do kwietnia 2009 roku zostały zaliczone przez pożyczkodawcę na poczet kapitału pożyczki oraz odsetek zwykłych umownych.

W maju 2009 roku pozwany nie dokonał żadnej wpłaty na poczet spłaty pożyczki, a wpłaty dokonane w okresie od czerwca 2009 roku do czerwca 2011 roku zostały zaliczone przez pożyczkodawcę na poczet spłaty kwoty bazowej, odsetek zwykłych umownych oraz odsetek karnych. W lipcu i sierpniu 2011 roku pozwany nie dokonał żadnej wpłaty na poczet zadłużenia, a 27 października 2011 roku pożyczkodawca na wniosek pozwanego Z. K. wydał pozytywną decyzję restrukturyzacyjną i opracował nowy plan spłaty zadłużenia.

Wpłaty pozwanego dokonane w okresie od września 2011 roku do stycznia 2012 roku zostały zaliczone przez pożyczkodawcę na poczet odsetek umownych zwykłych i odsetek karnych oraz na poczet kwoty bazowej. W lutym, marcu i kwietniu 2012 roku pozwany nie dokonał żadnej wpłaty na poczet zadłużenia.

W maju pozwany wpłacił kwotę 70,99 złotych, a od czerwca 2012 roku zaprzestał dokonywać jakichkolwiek wpłat.

Pożyczkodawca nie uwzględnił kolejnego wniosku pozwanego o restrukturyzację z uwagi na zbyt niską (600,00 złotych) zadeklarowaną kwotę miesięcznej raty.

Pismem 20 marca 2012 roku, doręczonym 29 marca 2012 roku umowa pożyczki została wypowiedziana wobec zaprzestania przez pozwanego terminowej spłaty zobowiązań i o wypowiedzeniu umowy został również zawiadomiony poręczyciel.

Nabywcą wierzytelności od firmy (...) stał się powód.

Na podstawie takich ustaleń Sąd I instancji uznał roszczenie powoda za uzasadnione, wskazując na fakt wypowiedzenia umowy przez firmę (...), jak również to, iż pozostała do spłaty należność została przeniesiona w drodze umowy cesji na powoda, a pozwany Z. K. jako dłużnik główny

w umowie oraz pozwana E. K. jako poręczyciel wyrazili zgodę na przelew wierzytelności na rzecz powoda, pomimo iż taka zgoda nie była wymagana

(art. 509 k.c.). Powód przedstawił szczegółowe rozliczenie dokonywanych

przez pozwanych spłat i sposób ich zaliczania na poczet kapitału, odsetek umownych zwykłych i odsetek umownych, a w ocenie Sądu I instancji zaliczenia

te dokonywane były zgodnie z zasadą wynikającą z treści art. 451 k.c., zaś odsetki umowne zwykle były naliczane przez pożyczkodawcę do dnia 28 kwietnia 2012 roku w związku ze zwykłym korzystaniem z kapitału pożyczki, skoro wypowiedzenie umowy pozwany odebrał 29 marca 2012 roku, a termin na uregulowanie

całej niespłaconej wierzytelności wynosił 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia. Zgodnie z art. 14 umowy pożyczkobiorcy przysługiwało prawo do naliczania odsetek umownych karnych od niespłaconego kapitału, a od dnia wytoczenia powództwa

od całości zadłużenia według zmiennej stopy procentowej, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i według Sądu Okręgowego bezpodstawny był zarzut pozwanych, że wypowiedzenie umowy spowodowało rażąco wysoki, maksymalny poziom odsetek karnych. Zawierając umowę pożyczki z terminem spłaty rozłożonym na 15 lat pozwani powinni przewidzieć, że ich sytuacja finansowa może ulec pogorszeniu i ryzyko wypowiedzenia umowy obciążało ich, a nie powoda. Pozwany oświadczył,

iż zaproponowane przez (...) warunki były w jego ocenie najkorzystniejsze

i nie można uznać za zasadny zarzut pozwanych, iż instytucja finansowa postąpiła sprzecznie z zasadami współzycia społecznego.

Sąd I instancji uznał za wiarygodne wyjaśnienia powoda co do różnicy

w wysokości odsetek umownych na dzień wypowiedzenia umowy, kiedy zaległość obejmowała sumę trzech rat w kwocie po 1.149 złotych każda, czyli 3.447,00 złotych pomniejszonych o wpłatę w wysokości 658,22 złotych (2.788,78zł) oraz na

dzień wniesienia pozwu, gdy obejmowała odsetki wyliczone od kwoty zaległego kapitału (73.507,39 zł) w okresie od 08 listopada 2011 do dnia upływu okresu wypowiedzenia w wysokości wynikającej z art. 4 umowy czyli według stopy 14,50 %, pomniejszone o wpłatę w kwocie 658,22 zł.

Za bezzasadny uznał też Sąd Okręgowy zarzut pozwanych, że powództwo zostało wytoczone przedwcześnie, bowiem żaden zapis umowy nie uzależniał wypowiedzenia umowy od przeprowadzenia uprzednio postępowania restrukturyzacyjnego, a kolejny wniosek pozwanych o restrukturyzację nie został uwzględniony przez pożyczkodawcę z uwagi na zaproponowaną, zbyt niską wysokość raty.

Na żądanie powoda składało się: 73.507,39 zł (kapitał pożyczki), 12.467,04 zł (tytułem skapitalizowanych odsetek karnych) 6.281,61 zł (tytułem niespłaconych odsetek umownych) i 6.917,94 zł (tytułem odsetek karnych naliczonych po wytoczeniu powództwa), przy uwzględnieniu, iż po wytoczeniu powództwa

w dniu 18 lutego 2013 roku pozwani uiścili na poczet zadłużenia kwotę 2.400 zł zaliczonych na poczet odsetek karnych naliczonych od całości zadłużenia

za okres od 14 stycznia 2013 roku do dnia 17 lipca 2013 roku, na poczet kosztów windykacji i na poczet odsetek karnych wyliczonych wcześniej na kwotę 12.792,29 zł.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli pozwani, zaskarżając go w całości

i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, a to niezastosowanie

art. 357¹ k.c. poprzez przeniesienie na pozwanych w całości ciężaru i kosztów związanych ze zmianą okoliczności w trakcie obowiązywania umowy pożyczki, polegających na utracie przez pozwanego Z. K. możliwości zarobkowania, a tym samym zgodnej z harmonogramem spłaty rat oraz niezastosowaniu art. 5 k.c. poprzez uznanie, iż strona powodowa nie nadużywa swojego prawa do wypowiedzenia umowy pożyczki i naliczania odsetek karnych

w sytuacji nastąpienia okoliczności mających wpływ na zdolność pozwanych

na regularną spłatę rat pożyczki.

Skarżący wnieśli o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji wraz z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od zwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo:

W dniu 25 czerwca 2012 roku (...) z siedzibą we W. zawarła z (...) .à.r.l. z siedzibą w (...) umowę przelewu Wierzytelności 12 C wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami, określonych w załączniku do umowy, wśród których pod pozycją 175 wymieniona została wierzytelność (...) wobec Z. K. i E. K. wynikająca z umowy pożyczki z 25.11.2008 roku nr. (...) o wartości 82.636,64 zł, której zabezpieczeniem była hipoteka kaucyjna do kwoty 120.000 zł.

W tym samym dniu (...) .à.r.l. z siedzibą w Luksemburgu dokonała powierniczego przelewu wierzytelności (...) wskazanych w załączniku do umowy na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

(dowód: kopie aktów notarialnych potwierdzających dokonanie przelewów – k. 37-44 akt).

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd Okręgowy, które nie były przez strony kwestionowane. Jednocześnie uzupełniono je o istotne, a pominięte okoliczności, wynikające z materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd I instancji. Dopiero uzupełnione w ten sposób ustalenia Sąd Apelacyjny uczynił podstawą swojego orzeczenia.

Wskazać też należy, że Sąd drugiej instancji, jako instancja nie tylko kontrolna, lecz także merytoryczna, jest zobowiązany, niezależnie od zarzutów apelacji, do rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonania jego własnej oceny prawnej. W razie dostrzeżenia błędów powinien naprawić wszystkie stwierdzone naruszenia prawa materialnego popełnione przez Sąd pierwszej instancji, bez względu na to, czy zostały wytknięte

w apelacji (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2010 r., II PK 346/09, Lex nr 603423). Wobec zaskarżenia przez pozwanych wyroku w całości, Sąd Apelacyjny oceniał zasadność całego zasądzzonego roszczenia.

Strona powodowa w niniejszej sprawie swoje uprawnienie do występowania w niniejszej sprawie wywodziła z umowy cesji wierzytelności. Zgodnie z art. 509 § 2 k.c. wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki, a zatem oceny w niniejszej sprawie wymagało, w jakiej wysokości odsetki przysługiwały w dacie umowy cesji cedentowi.

Umowa pożyczki pomiędzy (...) z siedzibą we W., a pozwanym z 25 listopada 2008 roku przewidywała dwojakie sankcje na wypadek niewywiązywania się pożyczkobiorcy z umowy. I tak w § 14 przewidziano możliwość pobierania wyższych, karnych odsetek od zadłużenia, w § 17 (...) przewidziano możliwość wypowiedzenia umowy i postawienia całej kwoty pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności.

W tym drugim przypadku, który ma miejsce w niniejszej sprawie, umowa po upływie okresu wypowiedzenia nie wiąże już stron i nie może stanowić podstawy roszczeń powstałych po dacie jej skutecznego rozwiązania.

Umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana pismem z 20 marca 2012 roku, odebranych przez pozwanego 29 marca 2012 roku.

W dniu 25 czerwca 2012 roku pożyczkodawca dokonał przelewu wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki z 25.11.2008r. na rzecz z (...) .à.r.l. z siedzibą w Luksemburgu, które z kolei w tym samym dniu dokonało powierniczego przelewu wierzytelności na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Zatem strona pozwana uprawniona jest

do podejmowania działań zmierzających do odzyskania przelanej wierzytelności, działając we własnym imieniu, ale dla (...) .à.r.l. z siedzibą w (...).

Zatem w dacie dokonania przelewu umowa pożyczki już nie wiązała jej stron, pożyczka wraz z odsetkami została postawiona w stan natychmiastowej wykonalności.

Skoro umowa pożyczki została wypowiedziana, stosunek zobowiązaniowy przestał istnieć i cedentowi po dacie wypowiedzenia umowy nie przysługiwały

na przyszłość odsetki wynikające z umowy. W przepisie art. 509 § 2 k.c. mowa

jest wprost o zaległych odsetkach, a na dzień dokonania cesji wartość wierzytelności wynikająca z umowy wraz z naliczonymi do daty cesji odsetkami została wyliczona na 82.636,64 zł.

Takiej kwoty mogła zatem domagać się strona powodowa z odsetkami

za opóźnienie w płatności tej kwoty na podstawie art. 481 § 1 k.c., a skoro cesja nastąpiła po rozwiązaniu umowy odsetki te winny być liczone w wysokości ustawowej. Wypada w tym miejscu wskazać, że podobny pogląd wyraził już tutejszy Sąd Apelacyjny w sprawie z powództwa (...) Sp. z o.o. w S.

I ACa 618/10.

Strona powodowa nie przedstawiła dowodu, kiedy wystosowała do pozwanych pismo z żądaniem zapłaty na ich rzecz, natomiast z pisma do pozwanych z 4 grudnia 2012 roku (k. 65) wynika, że pozwany 29 października 2012 roku wystosował

do strony powodowej list o zawarciu porozumienia w sprawie zadłużenia, a zatem

tę datę należy przyjąć jako dzień w którym pozwani wiedzieli o konieczności uregulowania zadłużenia na rzecz strony powodowej. Odsetki ustawowe liczone

od tej daty do dnia 17 lipca 2013 roku, kiedy to strona powodowa dokonała przeliczenia należności i kapitalizacji odsetek wyniosły 7.681,81 zł, zaś od niej należało odjąć kwotę 2.400 zł, którą wpłacili pozwani już po wniesieniu pozwu w dniu 18 lutego 2013 roku, którą według oświadczenia strona pozwana zaliczyła na poczet odsetek.

Zatem kwota nabytej wierzytelności ze skapitalizowanymi, wyliczonymi powyżej odsetkami dała łącznie 87.918,45 zł i takiej należności z odsetkami od dnia 17 lipca 2013 roku mogła domagać się w niniejszej sprawie strona powodowa.

Ustosunkowując się do zarzutów podniesionych przez pozwanych w apelacji wskazać należy, że na utrata przez pozwanego Z. K. możliwości zarobkowania, a tym samym zgodnej z harmonogramem spłaty rat pożyczki nie stanowi nadzwyczajnej zmiany stosunków, o jakiej mowa w art. 357¹ k.c., wobec faktu, że umowa była zawarta na lat 15, a wobec istniejącej sytuacji na rynku

pracy można przewidywać, iż sytuacja pożyczkobiorcy dotycząca zatrudnienia w ciągu 15 lat ulegnie zmianie.

W odniesieniu do zarzutu niezastosowania art. 5 k.c. wskazać należy, że nie można uznać za naruszenie prawa wypowiedzenia umowy pożyczki w sytuacji przewidzianej w umowie, czego dokonała nie strona powodowa, ale (...).

Zaś dochodzenie wierzytelności należności nabytej w wyniku cesji powierniczej od innego podmiotu, również takiego naruszenia nie stanowi.

Odnoszenie art. 5 k.c. do wysokości odsetek, jakich domagała się strona powodowa stało się zbędne, wobec zajętego stanowiska, że stronie powodowej należą się tylko odsetki w wysokości ustawowej, co wynika wprost z przepisu prawa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił w części zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.. Zakres zmiany, dotyczący przede wszystkim odsetek, w ocenie Sądu nie uzasadniał zmiany rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. W pozostałym zakresie, apelacja podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadna.

Jednocześnie na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążania pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz powoda, z uwagi na bardzo trudną sytuację finansową pozwanych.

KP